

Európai fiatalok vitája

Középiskolások német nyelvű nemzetközi vetélkedője 2015

A *Jugend debattiert international* (Vitázik a világ ifjúsága) német nyelvű vitavetélkedőn közép- és kelet-európai (cseh, észt, lengyel, lett, litván, magyar, orosz és ukrán) középiskolások mérik össze, mennyire jártasak a vitakultúrában. A vetélkedőt 2005 óta rendezi meg a Goethe Intézet, az „Emlékezet, Felelősség és Jövő” Alapítvány, a Közhazsnú Hertie Alapítvány, illetve a Külföldi Német Iskolák Központi Igazgatósága. A program célja a német nyelv gyakorlása mellett a vitakultúrának, mint a demokrácia eszközének fejlesztése: annak támogatása, hogy a fiatalok képesek legyenek egy álláspontot kifejtteni és meggyőzően érvelni emberi jogi, történelmi, társadalmi témákban. A projekt egyúttal hozzájárul a demokrácia fejlődéséhez, a kétoldalú kulturális kapcsolatok ápolásához, a többnyelvűséghez.

A vetélkedő iskolai, regionális, országos s végül nemzetközi szinten zajlik, olyan tizedikes vagy magasabb osztályba járó középiskolások között, akik legalább B2-es szintű német nyelvtudással rendelkeznek (bár ezt nem értékelik, a tárgyi tudáson, kifejezőkészségen, beszédkészségen és meggyőzőerőn van a hangsúly). A vita két pro és két kontra érvelő között (a szervezők határozzák meg, kinek melyik álláspont mellett kell érvelnie) összesen 24 percig tart, meghatározott menetrend szerint. Először két percben mindenki kifejtheti álláspontját, ezt egy 12 perces kötetlen vita követi, majd mindenki kap egy-egy percet arra,

hogy összefoglalja az elhangzott érveket, s megerősítse saját álláspontját. A nemzetközi döntőben a részt vevő 8 országból érkező két-két legjobb vitázó (az országos első és második helyezett) méri össze tudását.

2015. május 22-én a magyarországi döntőben a négy résztvevő arról vitakozott, bevezessék-e Magyarországon az állami tankönyv-monopóliumot? A résztvevők *Caules Anna* és *Schlink Melinda* (Deutsche Schule Budapest), *Dörner Csenge* (budapesti Német Nemzetiségi Gimnázium) és *Ryan Anna* (ELTE Trefort Ágoston Gimnázium) voltak. Az első helyezett *Ryan Anna* és a második helyezett *Dörner Csenge* együtt utaztak 2015. október 23-án Rigába a nemzetközi döntőre, melyen Anna első, Csenge pedig harmadik helyezést ért el. Vitapartnereik *František Posolda* és *Iva Lambová* voltak, Csehországból. Témájuk: legyen-e kötelezően érvényes az Európa Tanács tagállamai számára, hogy minden évben egy előre meghatározott minimumlétszámban menekülteket fogadjanak be? ¹

Bevezessék-e Magyarországon az állami tankönyv-monopóliumot?

Caules Anna (pro 1): A rendszerváltás után az állami tankönyv-monopóliumot eltörölték, így létrejött egy új gazdasági iparág: sokan alapítottak könyvkiadókat. 1992-ben bevezették a szabad versenyt, így

¹ A vetélkedőről elérhető sajtóanyagok és internetes források alapján az összefoglalót Bozsik Viola írta. A két vita anyagát szerkesztett formában közöljük.

a kiadók maguk dönthettek az árakról, ami feszültségekhez vezetett. A könyvkiadók profitorientáltan működtek, azonban a kereslet korlátozta őket. Ezért megszabták a tanönyvek maximum árát, a problémák azonban így sem oldódtak meg. Ezekből az okokból kifolyólag azt javasoljuk, hogy Magyarországon vezessék be az állami tankönyv-monopóliumot. A gazdaságtudományban a monopólium kifejezésen az a piaci helyzet értendő, melyben egy gazdasági értékcikkre (tankönyv) egy szolgáltató (az állam) jut. Az állam átvállalná a gyártást és a költségeket. Az iskolákban ezeket a tankönyveket kellene használni, minden diáknak kötelező lenne megvenni azokat. Az az elképzelésünk, hogy minden tantárgyra egy tankönyv jutna, az idegen nyelveket kivéve, hiszen ezekre külföldi tankönyvkiadók is ajánlatot tesznek. Minden olyan iskolában, ahol a magyar képzési terv szerint oktatnak – legyen az állami, egyházi vagy magániskola – ezeket a tankönyveket kell használni. Kivételt képeznek azok az iskolák, melyek nemzetközileg elismert képzési tervet követnek, például a Waldorf- és Montessori-iskolák, illetve a szellemi fogyatékosokkal élőknél speciális iskolái. A tankönyveket 4 évre kell tervezni. Ezeket első, ötödik és kilencedik évfolyamon kell bevezetni, mégpedig 2022-ben és 2023-ban, így 2026-ig, illetve 2027-ig kialakulna a szabályozás. A könyveknek egy jelenleg is működő fejlesztési szervezetben kell elkészülniük. Egyértelműen a magyar állami tankönyv-monopólium bevezetése mellett foglalkozunk állást.

Schlink Melinda (kontra 1): Mai vitánkban azt járjuk körül, hogy Magyarországon bevezessék-e az állami tankönyv-monopóliumot. Először is szeretnék néhány kérdést feltenni a pro oldalnak. Nem világos számomra, milyen tényleges probléma áll fenn, ami miatt a tankönyv-monopóliumot

be kéne vezetni. Mint tudjuk, van már egy tanterv, s ennek minden egyes forgalomban lévő könyvnek meg kell felelnie. Az iskolák választhatnak a tankönyvek közül. Vagyis egy bizonyos színvonal már adott.

Ha az állam lenne az egyetlen szolgáltató, mi lesz a garancia arra, hogy az állam nem fog visszaélni a képzési rendszer feletti hatalmával, és nem próbálja meg ideológiai szempontból befolyásolni az oktatást?

Az is kérdés, mi történne azokkal a gyerekekkel, akik otthon tanulnak, hisz Magyarországon nincs iskoláztatási kötelezettség, mint Németországban, így a diákok lehetnek magántanulók. Ők milyen tankönyveket használhatnának? A monopólium bevezetésével a tankönyveken kívül nem lenne egyéb információforrás? Mi történik azokkal a könyvekkel, amelyeket már kinyomtatnak, vagy amik otthon megvannak a diákoknak? És a többi segédanyaggal? Büntetni fogják azokat, akik ezeket használják, vagy másolat formájában terjesztik?

Az imént említetted, hogy a szellemi fogyatékosokkal élő gyermekeket nem érintené ez a változás. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy jelenleg ezeknek a tanulóknak rendkívül alacsony színvonalúak a tankönyveik. Ha ez őket nem érinti, akkor az ő tankönyveik rossz minőségűek maradnak. Ezért is egyértelműen az állami tankönyv-monopólium bevezetése ellen foglalkozunk állást.

Dörner Csenge (pro 2): Hogy mi a probléma, miért vagyunk a monopólium bevezetése mellett?

A magyar iskolákban nagyon erősen a tankönyveken alapszik az oktatás. Ha az állam a nemzeti alaptanterven bármit változtat, tulajdonképpen a tankönyveken is változtatni kell. A magánkiadóknak azonban nem érdeke, hogy a tervezett változtatásokat véghez is vigyék. Ez azért van

így, mert a kiadóknak elsősorban a tanárok igényeit kell kielégíteni, akik viszont nem akarnak változtatásokat, a régi, bevált tankönyvekkel jól boldogulnak. Az állami tankönyv-monopólium bevezetése lehetővé tenné, hogy a tantervi változtatások megvalósuljanak.

Ezenkívül megemlítetted, hogy ezáltal lehetne biztosítani, hogy a tankönyveken keresztül ne terjedjenek ideológiák. A könyveket szakmailag hozzáértő szerzőcsoport írná. Ezért nem is gondolom, hogy ebből bármi probléma adódna.

A magántanulók természetesen bármilyen könyvet használhatnának. Más tananyagsegédletek is engedélyezettek lennének. Hogy mi lesz a már meglévő könyvekkel? Azt mondtuk, hogy ezt még hét éven keresztül nem vezetnék be, tehát a már nyomtatott könyvekből továbbra is mindenki tanulhatna. Ennek leteltével kell elkezdeni az új könyveket használni.

Szerintem ez egy rendkívül jó intézkedés, mert az egységes könyvkínálattal egységes minőséget tudunk teremteni.

Ryan Anna (kontra 2): Kedves pro oldal!

A magyarországi tankönyv-monopólium témájával kapcsolatban több érvet is felsorakoztattatok: Anna elsősorban az árakra hivatkozott, Csenge azt hangsúlyozta, hogy az oktatás rendkívül nagymértékben a tankönyveken alapszik. Először is arra szeretnék reagálni, amit Anna mondott az árakkal kapcsolatban. Az állam eddig is szabott egy bizonyos árhatárt. Ha ezt még mindig túl magasnak találják, egyszerűen csökkenteni kell. Csenge, teljes mértékben egyetértek veled abban, mennyire fontosak a tankönyvek a tanításban. Szerintem azonban a tantervi változások tankönyvi megjelenésének ugyan szigorúbb állami ellenőrzés alatt kell megtörténnie, de nem egy teljes tankönyvkiadási monopólium bevezetésével. Eddig is az állam feladata

volt a tankönyvek minőségének ellenőrzése, mindenképp az engedélyezési eljárás során. Ez utóbbi azt a célt szolgálja, hogy a tartalmat, a felhasználhatóságot, valamint a tankönyvek minőségét értékeljék. Szigorítsa az állam az engedélyezési eljárást a monopólium bevezetése helyett!

Ezenkívül azt gondolom, hogy a tankönyvpiac sokszínűsége óriási előny, hisz ezáltal különböző igényeket és különböző pedagógiai szemléletű iskolákat is ki tud szolgálni. Ha ezt eltörölnénk, azzal korlátoznánk a tanárok választási szabadságát, ami több szempontból is hátrányos lenne.

Cauls Anna (pro 1): Anna, a sokszínűséget említetted, és azt állítottad, hogy nagyon sokféle könyv létezik a tankönyvpiacra. Sajnos az igazság az, hogy mivel a kiadók profitorientáltak, mint ahogy ezt már említetted, inkább az átlagot próbálják megnyerni maguknak, hiszen ebből származik nyereségük. Ezért nem nagyon kockáztatnak, nem kísérleteznek az új tanítási módszerekkel, mert tudják, hogy valószínűleg kevesebb nyereségre tennének szert. Tisztában vannak azzal, hogy a tanárok inkább a jól bevált módszereiknél és könyveiknél maradnak. Ha azonban bevezetnénk az állami tankönyv-monopóliumot, erősebben ösztönözhetnénk őket az új tanítási módszerek kipróbálására. Mivel az egységes tankönyveket szakértők fejlesztették, biztos vagyok abban, hogy a legmagasabb minőséget nyújtják.

Schlink Melinda (kontra 1): Azt hangsúlyoztad, hogy a tankönyvkiadók profitorientáltak és nem a könyvek minőségét tartják szem előtt, ezért ezen javítana a tankönyv-monopólium. Ugyanakkor a nyereség maximalizálásának feltétele, hogy a tankönyvek jó minőségűek legyenek, hiszen, hogyha a könyvek rosszak, akkor senki sem veszi meg őket. A kiadók tehát

tudatában vannak annak, hogy színvonalas könyveket kell előállítaniuk, vagyis a szabad piac is garantálja a minőséget. Ezenkívül már említettem a kerettantervet, melyek megint csak a tankönyvek minőségét biztosítják.

Dörner Csenge (pro 2): Melinda, azt mondtad, hogy a szabad verseny jó minőséget biztosít. Szép is lenne, ha ez tényleg így lenne, azonban az a helyzet, hogy ma-napság a tankönyvpiacon három-négy nagyobb kiadó dominál. Nem szakmai átgondolás, hanem az általuk alkalmazott marketingtrükkök (például ingyenes továbbképzések, ingyenes példányok) döntik el, hogy milyen tankönyveket rendelnek meg a tanárok.

Ryan Anna (kontra 2): Csenge, azt mondtad, hogy a verseny nem feltétlenül biztosítja a minőséget, de én ezzel egyáltalán nem értek egyet. Szerintem pont az a legelőnyösebb a piacon, hogy minden tanár az iskolájához, illetve a tanítási módszereihez legmegfelelőbb tankönyvet tudja választani. Hogyha ezt a versenyt eltörölnénk, sőt még elő is íránk, melyik tankönyvből tanítsanak a tanárok, akkor át kellene dolgozniuk a jól kiforrott módszereiket. Az is előfordulhatna, hogy elégedetlenek lennének azzal a könyvvel, amiből kötelezően tanítaniuk kell, mert nem felel meg a tanítási módszerüknek. Ez súlyos következményekkel járhat, hiszen a gyerekek tanulására is hatással lehet.

Caules Anna (pro 1): Az imént elhangzott, hogy a tankönyv-monopólium korlátozná a tanárokat. Ezt azonban szeretném megcáfolni, hiszen a tankönyv csupán eszköz, amely irányokat jelöl ki, melyek mentén a diákok adott kompetenciákat sajátíthatnak el. A tanárok ettől még mindig szabadon tervezhetik meg tanóráikat. Az is

egy lehetőség, hogy a régi tankönyvekből fénymásoljanak a diákoknak. Még mindig szabad teret kapnak a tanításban.

Schlink Melinda (kontra 1): Említetted, hogy a pedagógusok a tankönyv-monopólium bevezetése után is szabadon használhatnának egyéb forrásokat. De akkor mi értelme van a tankönyv-monopóliumnak? Az internetről autodidakta módon tanulhatunk, azt ott talált anyagokat szabadon felhasználhatjuk, terjeszthetjük. Nem értem, mi célt szolgálna akkor a monopólium.

Dörner Csenge (pro 2): A tankönyv-monopóliumnak az a haszna – még ha rendelkezésre is állnak egyéb oktatási segédanyagok – hogy az egységes minőség biztosított általa. Néhány falusi kisiskolában például kizárólag az ár a döntő a tankönyvek kiválasztásakor. Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy minden diáknak ugyanazon a központi érettségi vizsgán kell megfelelnie. Ezért sérül az esélyegyenlőség, ha egyeseknek magasabb színvonalú tankönyv jut, mint másoknak. Egyéb praktikus okokból is jobb lenne, ha mindenki ugyanazokból a tankönyvekből tanulna, így a különböző tantárgyak témakörei egymáshoz igazíthatók lennének. Például amikor matematikából az arányokat tanuljuk, érdemes lenne azokat földrajzból a térkép mértékarányain bemutatni. Vagy a különböző történelmi és irodalmi korszakokat is nagyon jól össze lehetne kötni egymással.

Ryan Anna (kontra 2): Csenge, arra reagálnék, amit az egységességről és az esélyegyenlőségről mondtál. Egyfelől azt gondolom, hogy a megkülönböztetés is kulcsfontosságú az oktatásban. Például nem értem, hogy a monopólium bevezetésekor hogyan tennétek különbséget speciális és rendes tanrendű osztályok között?

Mihez kezdenek majd az egységes tankönyvvel a nemzetiségi gimnáziumok vagy a szakiskolák? Ezenkívül azt gondolom, hogy a tankönyv csak egy nagyon kis része az esélyegyenlőségnek, mert például a szociális háttér és a tanárok munkája, tanítási minősége sokkal nagyobb hatással van a diákok tanulására. Ha az állam az esélyegyenlőség növekedését szeretné elérni, akkor a tanárok képzésének minőségét kéne javítani, mivel a pedagógusok nagyobb hatást gyakorolnak a gyerekekre, mint egy tankönyv.

Caules Anna (pro 1): Anna, azt mondtad, az esélyegyenlőség kapcsán még van hová fejlődünk. Ebben igazat adok neked. Úgy gondolom, a tankönyv-monopólium kiváló lépés lenne efelé, hiszen mindenki számára ugyanolyan, vagy legalábbis hasonló képzést biztosítana. Minden diák, sőt, még a családjaik is profitálhatnának ebből. Például költözés, iskolaváltás esetén nem kéne minden könyvet újból megvenniük, a tanulónak könnyebb lenne az alkalmazkodás az új környezethez. Ez akár mobilitásra ösztönözhetne az országban belül.

Schlink Melinda (kontra 1): Eddig arról beszéltünk, hogy a monopólium bevezetése milyen hatással lenne az egyes emberekre, illetve hogy ez miben befolyásolná a tankönyvek minőségét. Szeretnék még egy szempontot felvetni, mégpedig a versenyt. Ha bevezetnék az állami tankönyv-monopóliumot, a mostani kiadók és szerzők kiszorulnának a piacról, megszűnne ez a szektor. A demokráciában van egy versenykorlátozás elleni törvény, amely kimondja, hogy az államoknak biztosítaniuk kell a korlátlan versenyt. Ha már demokráciáról beszélünk, meg kell említenünk azt is, hogy a szabad választáshoz mindenkinek joga van, legyen szó akár tankönyvről, akár iskoláról. Az Alaptörvény 16. cikké-

nek 2. bekezdése kimondja, hogy a szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést, vagyis ők választanak oktatási intézményt a számára.

Dörner Csenge (pro 2): Melinda, utaltál arra, hogy a tankönyv-monopólium bevezetésével a versenyt korlátoznánk, és ezáltal a kiadók is csődbe mennének. Szerintem ez nem jelentené mindenképpen azt, hogy a magánkiadók nem tudnának tovább fennmaradni. Készíthetnének digitális tananyagokat vagy nyelvkönyveket. Hozzátetted, hogy mindenkinek joga van kiválasztani, milyen tankönyvet használ. Ehhez azonban lenne egy ellenvetésem: az egyházi tankönyveket nagyon erősen kritizálják, mivel egy negyedik osztályos hittankönyvben az áll, hogy a homoszexuális viselkedés halálos bűn. Ez a kijelentés természetesen erős tiltakozást váltott ki, de a köznevelésért felelős államtitkár, Hoffmann Rózsa azt mondta, hogy az államnak az egyház által kiadott könyvekre nincs ráhatása. A monopóliummal azonban el tudnánk érni, hogy az egyházi iskolákban ilyesmit ne taníthassanak.

Ryan Anna (kontra 2): Csenge, érdekes, amit a digitális tananyagról mondtál, ezért is szeretnék először erre reagálni. A mai világban az új technológiai lehetőségeknek köszönhetően a hagyományos tankönyveken túl nagy hangsúlyt kapnak a digitális anyagok. Éppen ezért, azt hiszem, nem érné meg ennyi pénzt fektetni az állami tankönyvekbe, mikor 5–10 éven belül úgyis egyre több tananyag már digitálisan is elérhetővé válik. Szükségtelen monopóliumot létrehozni a tankönyvpiacra, ha úgyis a digitalizálás irányába haladunk. Mondtad, hogy a kiadók továbbra is fennmaradhatnak, de ezt a kijelentést nem igazán tartom megalapozottnak, hisz fennáll a veszély, hogy idővel fizetőkép telenségük miatt

csődbe mennek. Súlyos problémákat okozhat, ha megszüntetjük a versenyt.

Cauls Anna (pro 1): Ma azzal a kérdéssel foglalkoztunk, bevezessék-e Magyarországon az állami tankönyv-monopóliumot. Mindkét féltől meggyőző érveket hallhattunk. Beszéltünk az esélyegyenlőségről, a megkülönböztetésről, a tankönyvek sokrétűségéről és megemlítettük a gazdasági szempontokat is. Mindettől függetlenül úgy gondoljuk, nagyon fontos, hogy minden diák számára megfelelő alapokat biztosítsunk a továbbtanuláshoz. Ezért kell bevezetni az állami tankönyv-monopóliumot, mely a tanárok óratervezési és tanítási szabadságát egyáltalán nem csorbítaná.

Schlink Melinda (kontra 1): Mai vitánk az állami tankönyv-monopólium bevezetése körül forgott, többek között a versenypiacról beszéltünk. A legnagyobb problémát abban látjuk, milyen hatással lenne a szabad versenyre, ha az állam lenne az egyetlen tankönyvkiadó. Azt mondtátok, hogy az átlalatok bevezetni kívánt intézkedés egyik célja a minőség biztosítása. Ezzel részben egyetérték, a minőség számomra is nagyon fontos. Mégis úgy gondolom, hogy a minőség eddig is biztosítva volt. Demokratikus országban élünk, ahol a verseny nem kizárható, ezért egyértelműen az állami tankönyv-monopólium bevezetése ellen teszem le a voksomat.

Dörner Csenge (pro 2): Vitánk során a kontra oldal úgy vélte, meg kell őrizni a tankönyvpiac változatosságát, mi viszont azt gondoljuk, hogy az esélyegyenlőség ennél fontosabb. Az is elhangzott, hogy a minőség a szabad versenyen keresztül biztosított, mi azonban ezzel sem értettünk egyet. Sok gyakorlati indokot mondtunk, miért érné meg, ha bevezetnénk a tankönyv-monopóliumot: könnyebben lehetne költözni,

a tantárgyak jobban összhangba hozhatók lennének egymással, és, ami a legfontosabb, az egységes könyveken keresztül biztosítani lehetne az egységesen magas minőséget. Ezekből az okokból kifolyólag szorgalmazom a monopóliumot.

Ryan Anna (kontra 2): A pro oldal első sorban azzal érvelt, hogy egyfajta esélyegyenlőség lenne elérhető azáltal, hogy ugyanazokat a magas színvonalú könyveket biztosítanák minden tanuló számára. Azt mondtátok, hogy a szabad piac nem biztosítja a minőséget. Ez utóbbi igen vitott pont, hiszen mi pont az ellenkezőjét állítottuk, mondván, hogy a verseny által a minőség is garantált és a különböző igények is kielégíthetők. Ez számomra sokkal meggyőzőbb volt a ti érveléseteknél. Szilárd meggyőződésemm, hogy az állami tankönyv-monopólium bevezetése nem lenne jó megoldás az átlalatok felsorolt problémákra. Annak érdekében, hogy a magyar tankönyvpiacot megmenthessük és a túlzott ellenőrzést elkerülhessük, továbbra is az állami tankönyv-monopólium ellen vagyok.

Legyen-e kötelezően érvényes az Európa Tanács tagállamai számára, hogy minden évben egy előre meghatározott minimum létszámban menekülteket fogadjanak be?

Dörner Csenge (pro 1): Nap mint nap érkeznek Európába olyan emberek ezrei, akik a háború és a terror elől menekülnek. Az óriási emberáradat hónapok óta nem hagy alább. De a tehermegosztás Európa országai között nagyon kiegyenlítetlen. A menedékjogi kérelmek több mint felét Németországban és Svédországban adták be.

Am egyetlen ország sem tud egyedül megbirkózni a menekültválsággal. Ezért vitatkozunk most arról a kérdésről, hogy legyen-e kötelezően érvényes az Európa Tanács tagállamai számára, hogy minden évben előre meghatározott minimum létszámban menekülteket fogadjanak be? Az Európa Tanácsnak 47 tagállama van: az összes EU-tagállam, Oroszország, Ukrajna, Törökország. Az Európa Tanács minden tagállama aláírta az Emberi Jogok Európai Egyezményét, amely kimondja, hogy minden ember, akit üldöznek, és emiatt menekülni kényszerül, az országaikban menedéket nyer. Menekültek azok az emberek minősülnek, akik faji, vallási, nemzeti hovatartozásuk, illetve politikai meggyőződésük miatti üldözéstől való megalapozott féltelmük következtében otthonukat elhagyni kényszerültek. A menekültek befogadásán pedig azt értjük, hogy ezeknek az embereknek a veszély elől védelmet, lakást, élelmet, ruhát és orvosi ellátást biztosítunk.

Azt indítványozzuk, hogy az Európa Tanács minden tagállama évente tegyen ajánlatot, hány menekültet hajlandó önként befogadni. Amennyiben így nem sikerül az összes menekültet szétosztani, életbe lép a kvótarendszer. Ez meghatározná a kötelezően befogadandó menekültek számát, az ország képességei és lehetőségei alapján. Minden menekült csak abban az országban kapná meg a szociális juttatásokat, illetve a munkavállalási engedélyt, amely az ő hivatalos befogadó országa. Sok Európai Unió tagállam gondolja úgy, hogy ha nem fogadják be a menekülteket, távol tudják tartani magukat a válságtól. De ez nagyon igazságtalan. Ezzel az indítvánnyal azt érhetnénk el, hogy mindenki egyenlően viselje a terheket.

František Posolda (kontra 1): Csenge, te azt indítványozod, hogy a menekülteket évente egy minimum létszám alapján osz-

szuk szét az Európa Tanács tagjai között. De mi van akkor, ha néhány tagország ellenáll? Hogyan gyakorolnátok nyomást ezekre az országokra? A másik kérdésem, hogy milyen szabályok alapján osztanátok szét a menekülteket? Figyelembe kell venni a menekültek személyes igényeit, különben nyilván törekedni fognak arra, hogy eljussanak a kívánt célországba. Ezért a ti indítványotok nem működne.

A másik nehézséget abban látom, hogy előbb-utóbb problémák adódnának, és előfordulhat, hogy néhány állam nem tartaná magát a megállapodáshoz. Az Európa Tanácsnak viszont nincs állandó, erős vezető szerve, amely egy ilyen intézkedést érvényesíthetne.

Problémaként merül fel az is, hogyan különböztetjük meg a valódi menekülteket a gazdasági bevándorlóktól. S végül fontos kérdés, hogy vajon az Európa Tanács minden államának felelősséget kell-e vállalnia ennek a globális problémának a megoldásában, mikor nem mindegyikük egyforma mértékben felelős azért, ami azokban az országokban történt, ahonnan a menekültek jönnek. Szerintem ez az intézkedés igazságtalanság lenne.

Ryan Anna (pro 2): Azt kérdelek, mi alapján osztanánk szét a menekülteket. Természetesen elsősorban a minimum létszám lenne a meghatározó, de figyelembe vennénk a menekültek nyelvtudását – az angolt kivéve – és családi kötelezeteiket is. Ha szükséges, a nyelvtudást mérhetnénk is. A kvótarendszer számainak megállapításához az ország népességét, a munkanélküliségi rátákat, a GDP-t és a már eddig felvett menedékkérők számát vennénk tekintetbe. Így az országoknak gazdasági erejük és a munkaerőpiacuk felvevőképessége tükrében kéne menekülteket befogadniuk.

Hogy mi történe azokkal az országokkal, akik egyetlen menekültet sem

hajlandóak befogadni? Ebben az esetben nyomást kell gyakorolni rájuk. Először is felszólítanánk őket, hogy tegyenek javaslatot arra vonatkozóan, hány menekültet fogadnak be önként. Ha továbbra sem hajlandóak együttműködni, akkor elvonnánk a szavazati jogukat az Európa Tanácsban.

Ha az önkéntes felajánlások kevesnek bizonyulnak, és nem sikerül minden menekültet szétosztani, akkor életbe lép a kvóta. Előfordulhat, hogy az országok nem akarják ezekhez a számokhoz tartani magukat, ha nehézségek merülnek fel. De az összes tagállam aláírta az Emberi Jogok Európai Egyezményét, vagyis vállalta, hogy megvédi az emberi jogokat. Ebbe beletartozik a menekültek befogadása. Ezért azt gondolom, hogy ezekért az értékekért erősebben kell kiállnunk. Itt az ideje, hogy a válsághelyzetben Európa országai jobban együttműködjenek, és vállalják a közös értékek szerinti viselkedést.

Iva Lambová (kontra 2): A vita fő kérdése tulajdonképpen az, hogy Európának a saját érdekeit kell-e előtérbe helyeznie, vagy inkább cselekedjen globálisan felelősen? A pro oldal az előbbi támogatja, és azt állítja, hogy Európának segítenie kell a menekülteknek. Anna, beszéltél az Emberi Jogok Európai Egyezményéről, melynek alapján az európai államoknak kötelességük segíteni a menekülteken. Azonban az egyezmény aláírásakor az államok nem tudhatták, milyen hatalmas tömegben érkeznek majd a menekültek. Amikor ezt aláírták, még elképzelni sem tudták, hogy ennyi menekült befogadása mekkora terhet jelent, illetve nem vizsgálták meg, hogy egy ilyen esetre rendelkezésükre áll-e elég anyagi forrás. Javaslatotok ellen legfőképpen az szól, hogy Európa nem képes az egész világ megmentésére. Nem az a megoldás, hogy befogadjuk az embereket, hanem az, ha a hazájukban segítünk nekik. A

mi szolidaritásunknak és nyitottságunknak is vannak határai. Nem tehetjük tönkre, illetve gyengíthetjük meg saját magunkat, hiszen akkor nem leszünk képesek tartós és hatékony segítséget nyújtani. Ezért a kötelező minimum létszám ellen foglalok állást.

Dörner Csenge (pro 1): Iva, aggodalmadnak adtál hangot, miszerint túl sok menekült fog érkezni, és Európa ezzel a hatalmas tömeggel nem fog tudni megbirkózni. Belátom, hogy ez probléma, hogy nem tudjuk, hány menekültra számítsunk, azonban most elsősorban arról a körülbelül egy millió emberről van szó, akik már megérkeztek Európába. Velük valamit kezdenünk kell. Én hiszek abban, hogy az általunk előterjesztett indítvány még mindig a lehető legjobb megoldás, ami a menekültválságra létezik. Valóban nem tudjuk megmenteni az egész világot, ez nyilvánvaló, ezért szeretném hangsúlyozni az egyenlő, igazságos teherviselés fontosságát. Ha ugyanis egy államtól túl sokat követelünk és gazdaságilag összeomlik, annak súlyos következményei lehetnek az egész európai közösségre nézve. Jó példa erre a görög válság: akkor is minden európai ország keményen küzdött azért, hogy Görögország az Unióban maradhasson.

František Posolda (kontra 1): Csenge, arra figyelmeztetsz, hogy a mostani szituáció oda fog vezetni, hogy néhány befogadó országtól túl sokat követelünk. Én azonban azt gondolom, hogy a javasolt minimum létszám ellenére ez a „túlkövetelés” mindenképp be fog következni. Szerintem az nem megoldás, hogy ezeket a problémákat, amelyek már néhány országban fennállnak, egész Európára kiterjesztjük.

Ryan Anna (pro 2): Azt mondtátok, hogy még valószínűleg sok menekült fog érkez-

ni, és hogy az európai segítőkézségnek is vannak határai. Pontosán ezért vannak a minimum számok, melyet az országok saját képességeikhez mérten határozhatnak meg! Tehát elsősorban a konkrét minimum számok alapján osztanánk el a menekülteket, csak akkor lépne életbe a kvóta, ha ez nem elég. Ezenkívül azt gondolom, hogy menekültpolitikánkkal egyben tudatosítani kell az európai lakosságban azt, hogy a menekültek védelme mindnyájunk feladata, illetve azt is, hogy a társadalmunk civilizációs értékei forognak kockán. Épp az ilyen krízishelyzetek mutatják meg, követjük-e az általunk vallott értékeket, nem a békeidők. Ezek alapján kötelességünk a menekültek védelme.

Iva Lambová (kontra 2): Anna, az értékekről beszéltél. Részben egyetértlek veled, hiszen Európának vannak saját értékei, és tudjuk, mi az a szolidaritás. Mi is szeretnénk az embereknek segíteni. De mik lennének a hosszú távú következményei ennek a lépésnek? Könnyen előfordulhat, hogy az emberek – legyenek akár politikai menekültek vagy gazdasági bevándorlók – ezt jeladásnak veszik, és még nagyobb hullámban indulnak meg Európa felé. Mihez kezdünk a további hullámokkal? Ezek az emberek arra számítanak, hogy ők is olyan életszínvonalon élhetnek majd, mint mi. De ez a mi polgáraink életszínvonalának csökkenését jelentené, holott elsősorban őket kellene védenünk.

Dörner Csenge (pro 1): Iva, abban egyetértek veled, hogy még több menekült érkezhetsz. De én nagyon derűlátó vagyok a tekintetben, hogy megfelelő megelőzési intézkedésekkel – például a Szíriával szomszédos országok menekülttáborainak való anyagi segítségnyújtással – enyhíteni lehet az emberáradatot. Szeretnék egy új aspektust is megjeleníteni. Iva, beszéltél a jövő-

ről, és ha már itt tartunk, érdemes megfontolni, hogy Európában, főleg Kelet-Európában nagy szakemberhiány van. Magyarországon például a kormány arra törekszik, hogy minél több szakközépiskola és szakiskola nyíljon, és így egyre több jó asztalos, pék, kertész legyen. A menekültek ezt a szakemberhiányt nagyon jól tudnák enyhíteni.

František Posolda (kontra 1): Ellentmondásos, hogy azzal érveltek, emberiességi okokból segítenünk kell a menekülteket, majd azzal, hogy mi mit várhatunk, illetve követelhetünk tőlük, vagyis hogy azért fogadjuk be őket, mert segítségre számítunk tőlük. Az érkező menekültek közül a háború miatt sokan traumatizált állapotban vannak, sokaknak pedig soha nem volt esélyük arra, hogy szakképzettséget szerezzenek. Ezért a szakemberhiány enyhítése olyan cél, melyet csak hosszú idő múlva lehetne megvalósítani.

Ryan Anna (pro 2): František, arra figyelmeztetted, hogy a menekültek képzettsége nem megfelelő, illetve hogy nem kötelezhetjük őket arra, hogy itt dolgozzanak. De én azt gondolom, hogy ha a menekültek itt tartózkodhatnak, jogaik vannak, és szociális segítyt kapnak, akkor egyértelmű, hogy dolgozni is fognak. Tehát ha megvédjük őket, és kilátást adunk nekik arra, hogy méltóságban élhessenek, akkor az is megéri, hogy kiképezzük őket. Így munkaképesek lennének, pénzt keresnének és adót is fizetnének. Ez mindkét fél számára rendkívül kedvező lenne.

Iva Lambová (kontra 2): Anna, azt állítottad, hogy a menekültek jó hatással lennének a gazdaságunkra. De ha a menekültek tényleg csak azért jönnének Európába, hogy biztonságban élhessenek és dolgozhassanak, akkor szívesen maradnának Ma-

gyarországon. Mégis, nagyon eltökélten Németországba és Svédországba akarnak eljutni. Szerintem az ottani nagyvonalú szociális segélyek miatt. Véleményem szerint nem tudnának mind munkát találni és a segélyekből élnének. Igazságos, hogy egy európai polgár ugyanazt a szociális támogatást kapja, mint egy menekült? A német munkaügyi miniszter, Andrea Nahles azt mondta, hogy minden örödi menekült alulkvalifikált, és nem is áll érdekében az, hogy továbbképezze magát. Františekkel értek egyet, szerintem a menekültek nem erősítenék meg a gazdaságunkat.

Dörner Csenge (pro 1): Iva, azt mondtad, hogy ha a menekülteknek valóban csak védelemre van szükségük, akkor megelégednének Magyarországgal, vagy más szegényebb európai országgal is. De szerintem érthető, hogy a menekültek Németországba vagy Svédországba szeretnének menni, hiszen ott az életszínvonal magasabb. Magam is így tennék, ha menekült volnék. Ezenkívül országonként nagyon különbözik, mennyire szigorúak a menekült státusz elismerésekor. Németországban például sokkal nagyobb a valószínűsége, hogy megadják a menekültstátuszt, mint Magyarországon. Ezért fordulhat elő, hogy a menekültek Németországba és Svédországba akarnak menni. Igaz, hogy sokan nem elég képzetek közülük, sokan viszont igen. A menekültek képzése és integrációja valóban nagyon nehéz lesz, hatalmas kihívást jelent majd, de én hiszek abban, hogy megérné.

František Posolda (kontra 1): Csenge, szerintem természetes, hogy a menekültek Németországba és Svédországba szeretnének eljutni, a kedvezőbb elbírálás reményében. De az nem lehetséges, hogy néhány menekült Németországban nyújthatja be a menekültkérelmét, míg mások arra kény-

szülnek, hogy például Csehországban vagy Szlovákiában adják be azt, ahol szigorúbb feltételekkel adnak csak menekültstátuszt. Mi alapján hozunk hátrányos helyzetbe egyeseket azzal, hogy csak ezekben az országokban adhatják be a kérelmüket? Érdeellentét van köztünk és a menekültek között.

Ryan Anna (pro 2): Nem értem a problémát. Ezek az emberek politikai menekültek, az országukban háború folyik. Azért hagyják el az otthonukat, mert ott veszélyben vannak, de ha már megérkeztek egy biztonságos országba, ahol esélyük van az életre, és dolgozni tudnak, akkor minden céljukat elérték, és integrálódhatnak a társadalomba.

A menekültek mostani elosztása nagyon igazságtalan. A dél-európai országok terhei jelentősen nagyobbak, hiszen ezek az országok a Földközi-tengeren átvezető útvonalra esnek, amelyen át a legtöbb menekült érkezik. Ezért szállunk síkra azért, hogy a felelősségmegosztás Európában egyenletesebb és igazságosabb legyen.

Iva Lambová (kontra 2): Anna, azt mondd, hogy a menekültek szeretnének integrálódni. Ebben nem tudok igazat adni neked, hiszen már most rengeteg konfliktus van a menekültek integrálását illetően, például Hamburgban az afganisztáni és szíriai menekültek között. Azon töprengök, hogy vajon szeretnének-e egyáltalán itt lenni. Azok a problémák, amelyek korábban a hazájukban okoztak gondot, most Európában fognak gondot okozni.

Dörner Csenge (pro 1): Mai vitánkban arról volt szó, hogy legyen-e kötelezően érvényes az Európa Tanács tagállamai számára, hogy minden évben előre meghatározott minimum létszámban menekülteket fogadjanak be. Erkölszi és gazdasági oldal-

ról is közelítettünk a kérdéshez. Számomra az összes közül az játssza a döntő szerepet, hogy ezek az emberek a háború és terror elől menekülnek hozzánk, nekünk pedig a kötelességünk figyelembe venni az emberi jogokat. Ugyanakkor fontos megelőzni az újabb menekültáradatot, de fel kell ismerünk azt is, hogy a menekültek esélyt jelentenek az európai közösség számára. Ezért támogatom a kötelező minimum létszámot.

František Posolda (kontra 1): A vita főképp arról szólt, hogy mi fontosabb: saját európai érdekeinket helyezük előtérbe, vagy vállaljuk felelősséget egy globális problémában? Milyen mértékben segíthetünk anélkül, hogy önmagunknak ártanánk? A pro oldal szerint a minimum számok igazságos tehermegosztást jelentenének. Én viszont úgy látom, hogy ez nem lenne igazságos, és a problémát nem oldaná meg, ezért ellene vagyok a bevezetésének.

Ryan Anna (pro 2): A mai vitából valószínűleg mindenki számára világossá vált, hogy nagy erkölcsi dilemmáról van szó. Hagyjuk magunkat az értékeink által vezetni, vagy inkább a tetteink következményeivel számolunk? Csak ártana, ha elméleti megalapozottság nélkül cselekednénk, de nem éri meg úgy vitatkozni az ilyen kérdésekről, ha ezek nem megvalósíthatóak.

Hiszünk abban, hogy a kettő keveréke jelenti a megoldást. Meg vagyunk győződve arról, hogy a minimum számokkal képesek vagyunk az értékeinket is képviselni és egyben az országok kapacitását is figyelembe venni. Azt gondolom, hogy ez átfogó és emberséges megoldás lenne erre a komplex problémára, ezért támogatom, hogy az Európa Tanács tagállamai számára kötelezően érvényes legyen, hogy minden évben előre meghatározott minimum létszámban menekülteket fogadjanak be.

Iva Lambová (kontra 2): A mai vitában megegyezett a véleményünk a tekintetben, hogy a szolidaritás és az emberi jogok nagyon fontos értékek Európában. Abban is egyetértünk, hogy az európai államoknak együtt kell működniük annak érdekében, hogy megbirkózzunk a válsággal. Azt azonban másképp ítéljük meg, hogy milyen hatással lenne a menekültek befogadása Európára. Szerintünk Európát a menekültek befogadása gyengítené és a helyzetet csak rosszabbá tenné. Így aztán Európa egyáltalán nem lenne képes másoknak segítséget nyújtani, sőt saját magának lenne szüksége segítségre szüksége. A menekültek magukkal hozzák Európába a problémákat és gyengítenének minket. Ezért én az ellen szólalok fel, hogy az Európa Tanács tagállamai számára kötelezően érvényes legyen egy előre meghatározott minimum létszámban menekülteket befogadni.